

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ОБЛАСТЕН УПРАВИТЕЛ НА ОБЛАСТ ВЕЛИКО ТЪРНОВО

ДОКЛАД

относно промени в нормативни и поднормативни актове, които са свързани с правомощията на Областен управител и дейността на Областна администрация Велико Търново през месец септември 2018г.

Относно ДВ, бр. 77 от 18.09.2018 г.

1. В официалния раздел на ДВ, бр. 77 от 18.09.2018 г. е публикуван ЗАКОН за изменение и допълнение на Административнопроцесуалния кодекс, в сила от 1.01.2019 г.

С § 1, в чл. 13а думите "при предоставяне на административни услуги" се заличават и тя добива следното съдържание:

„Административните органи прилагат комплексно административно обслужване.“

Наименованието на глава трета се изменя така: "Страни, представителство и съобщения".

С § 3 в чл. 18, ал. 1 се създава изречение второ: "Неперсонифицираните организации се представляват от определено от членовете на организацията лице."

С § 4 (в сила от 10.10.2019 г) в глава трета се създава чл. 18а - "Съобщения"

Чл. 18а. (1) Исканията, сигналите и предложенията, жалбите, протестите, молбите, исконете и приложенията към тях могат да се подават до административните органи, органите на съдебната власт, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги по електронен път по реда на Закона за електронното управление съответно по Закона за съдебната власт, а също и чрез лицензиран пощенски оператор, както и по факс или по друг начин, оповестен от съответния орган на Интернет страницата му.

(2) Административните органи, органите на съдебната власт, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, осигуряват техническата възможност исканията, сигналите и предложенията, жалбите,

протестите, молбите, исквете и приложенията към тях да се подават по електронен път по реда на Закона за електронното управление в производствата пред административен орган или съответно по електронен път по реда на Закона за съдебната власт в производствата пред съд.

(3) Когато жалбата или протестът се подават по електронен път чрез органа, издал оспорвания акт, те се подават по реда на Закона за електронното управление, като в **тридневен срок от изтичането на сроковете за оспорване от останалите лица органът изпраща на съда жалбата или протеста заедно със заверено копие от цялата преписка по издаването на акта, като уведомява подателя за това.** Ако органът не изпълни задължението си, копие от жалбата или протеста могат да се подадат до съда по електронен път по реда на Закона за съдебната власт, като съдът изисква преписката служебно от органа, издал акта.

(4) Заявителят или жалбоподателят, както и всички заинтересовани граждани, които са привлечени или встъпили като страни, за *призоваване и получаване на документи и съобщения, свързани със започнало производство, могат да предоставят* на административния орган или на съда, ако разполагат с такива:

1. информация за наличие на персонален профил, регистриран в информационната система за сигурно електронно връчване като модул на Единния портал за достъп до електронни административни услуги по смисъла на Закона за електронното управление, или

2. електронен адрес, който позволява получаване на съобщение, съдържащо информация за изтегляне на съставения документ от информационна система за връчване, или

3. мобилен или стационарен телефонен номер, който позволява получаване на съобщение, съдържащо информация за изтегляне на съставения документ от информационна система за връчване или в случай че изтеглянето не е технически възможно, да позволява изпращане от получателя на обратно кратко текстово съобщение, потвърждаващо получаването на съобщението, или

4. факс.

(5) Административните органи, органите на съдебната власт, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, организациите и адвокатите, участници в производствата, задължително посочват електронен адрес съгласно Закона за електронното управление в производствата пред административен орган или електронен адрес съгласно Закона за съдебната власт в производствата пред съд за призоваване и получаване на документи и съобщения.

(6) Административните органи, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, са длъжни да предоставят вътрешни електронни административни услуги съгласно Закона за електронното управление.

(7) Съобщаването може да се извърши чрез устно уведомяване, по разпореждане на административния орган или съда, което се удостоверява писмено с подпис на извършилото го длъжностно лице. Писменото удостоверяване се прилага към преписката или делото и на адресата се съобщава, че може да получи документите или книгата в 7-дневен срок, след изтичането на който те се смятат за връчени.

(8) Когато съобщаването не може да бъде извършено по реда на ал. 1 – 6, то се извършва чрез връчване на последния адрес, посочен от страната, или *при липса на такъв* – на адреса, на който страната е получавала съобщения или е била призована за последен път в производството. Когато няма адрес, който страната е посочила или на който е получавала съобщения или е била призовавана, на страната се връчват съобщения:

1. за граждани – по настоящия адрес, а при липса на такъв или когато не могат да бъдат намерени на този адрес – по постоянния адрес; ако и по постоянен адрес няма кой да получи съобщението, се връчва по местоработата;

2. за организации – ако са вписани в нормативно уреден регистър – на вписания в регистъра адрес.

(9) Когато страната не може да бъде намерена на адреса и не се намери лице, което е съгласно да получи съобщението, съобщаването се извършва чрез залепване на уведомление на вратата или на пощенската кутия, а когато до тях не е осигурен достъп –

на входната врата или на видно място около нея. Когато има достъп до пощенската кутия, съобщението се пуска и в нея. В съобщението се посочва, че документите или книгата са оставени в канцеларията на органа или на съда и могат да се получат в едноседмичен срок. Документите или книгата се смятат за връчени с изтичането на срока за получаването им от канцеларията на органа или на съда.

(10) Когато съобщаването в производството пред административния орган не може да бъде извършено по реда на предходните алинеи, съобщението се поставя на таблото за обявления или в Интернет страницата на съответния орган за срок, не по-кратък от 7 дни, след изтичането на който съобщението се смята за връчено."

§ 5. В чл. 19а, ал. 1 думите "когато е предвидено в закон" се заменят със "само когато е предвидено в специален закон".

§ 6. В чл. 19б ал. 1 се отменя.

§ 7. Член 19е се изменя така:

"Недействителност на административния договор

Чл. 19е. За недействителността на административния договор се прилагат съответно чл. 146 и разпоредбите за недействителност на договорите по Закона за задълженията и договорите."

§ 8. Член 19ж се изменя така:

Спорове относно административния договор

Чл. 19ж. (1) Споровете относно действителност, изпълнение, изменение или прекратяване на административните договори се решават от компетентния административен съд.

(2) Споровете се разглеждат по реда на дял трети.

(3) Съдът разглежда делото и се произнася по искането в 6-месечен срок от постъпването му, освен ако в специален закон не е предвидено друго."

§ 9. В чл. 20 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава изречение второ: "Споразумението е писмено съглашение, което замества административния акт."

2. В ал. 6 думата "дадено" се заменя с "поискано и при спазване на чл. 53".

Така текста придобива следната редакция „Ако споразумението засяга въпроси, чието разрешаване изисква мнението или съгласието на друг орган, то се сключва, след като това мнение или съгласие бъде поискано и при спазване на чл. 53.“

Условията на чл. 53 са следните:

(1) Когато специален закон изисква съгласието или мнението на друг орган и ако не е предвидено друго, административният орган, водещ производството, търси незабавно съдействието на този орган.

(2) Другият орган отговаря на запитването в срок, определен от водещия производството орган, но не по-дълъг от 14 дни.

(3) Ако другият орган не се произнесе в срок, това се приема като съгласие от негова страна.

(4) Ако в определения срок мнението не бъде съобщено, актът се издава без него.

3. Алинея 8 се изменя така:

"(8) За недействителността на споразумението се прилагат съответно чл. 146 и разпоредбите за недействителност на договорите по Закона за задълженията и договорите."

§ 10. В чл. 21 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 след думите "орган или организация" се добавя "лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги".

Така определението за Индивидуален административен акт придобива следното съдържание: „Индивидуален административен акт е изричното волеизявление или изразеното с действие или бездействие волеизявление на административен орган или на друг овластен със закон за това орган или организация, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, с което се създават права или задължения или непосредствено се засягат права, свободи или законни интереси на отделни граждани или организации, както и отказът да се издаде такъв акт.“

2. В ал. 2 накрая се добавя "когато волеизявлението е от значение за признаване, упражняване или погасяване на права или задължения".

*Текста придобива следното съдържание: **Индивидуален административен акт е и волеизявлението, с което се декларират или констатира вече възникнали права или задължения, когато волеизявлението е от значение за признаване, упражняване или погасяване на права или задължения.***

3. В ал. 5 се създава изречение второ: **"Не са индивидуални административни актове волеизявленията, с които се обявяват условията за участие в състезателно административно производство по издаването на индивидуални административни актове, освен ако в специален закон е предвидено друго."**

§ 11. В сила от 10.10.2019 г. В чл. 26 ал. 2 се изменя така:

"(2) Съобщаването за започване на производството се извършва по реда на чл.

18а."

§ 12. В чл. 29 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава изречение второ: "Организациите подават искането си писмено."

Тоест регламентира се, че искането за издаване на индивидуален административен акт организациите подават само писмено.

2. В ал. 2:

а) изречение второ се изменя така: "Заявителят предоставя електронен адрес съгласно Закона за електронното управление, мобилен или стационарен телефонен номер или факс, а когато заявителят е гражданин – ако разполага с такива.";

б) създава се ново изречение трето: "В случаите, когато заявителят е гражданин, може да предостави информация за наличие на персонален профил, регистриран в информационната система за сигурно електронно връчване като модул на Единния портал за достъп до електронни административни услуги по смисъла на Закона за електронното управление – ако разполага с такъв.";

в) досегашното изречение трето става изречение четвърто.

3. АLINEЯ 4 се отменя.

4. В ал. 5 се създават изречения второ и трето и текста придобива следната редакция:

„Исканията, внесени устно, се отразяват в протокол, който се подписва от заявителя и от длъжностното лице, което го е съставило. В протокола се отбелязват пълното име и адресът на гражданина, от който изхожда, естеството на искането, дата и подпис. Заявителят може да предостави информация за наличие на персонален профил, регистриран в информационната система за сигурно електронно връчване като модул на Единния портал за достъп до електронни административни услуги по смисъла на Закона за електронното управление, електронен адрес съгласно Закона за електронното управление, мобилен или стационарен телефонен номер или факс – ако разполага с такива.“

§ 13. В чл. 34, ал. 1 накрая се добавя "по всяко време на производството, включително и след приключването му с издаване на индивидуален административен акт съгласно Закона за Националния архивен фонд" и текста придобива следната редакция:

„Административният орган осигурява на страните възможност да преглеждат документите по преписката, както и да си правят бележки и извадки или - според техническите възможности - копия за тяхна сметка по всяко време на производството, включително и след приключването му с издаване на индивидуален административен акт съгласно Закона за Националния архивен фонд.“

§ 14. в сила от 10.10.2019 г. в чл. 36 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 4 думите "или при друг орган" се заличават и разпоредбата придобива следната редакция:

„Административните органи не могат да изискват предоставяне на информация или документи, които са налични при тях, а ги осигуряват служебно за нуждите на съответното производство.“

2. Създават се ал. 6, 7 и 8:

"(6) Органът, водещ производството по своя инициатива или по искане на страна, изисква от съответните административни органи, органите на съдебната власт, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, в рамките на своята компетентност да издадат и изпратят удостоверения, да изпратят документи, други доказателства или информация, от значение за производството.

(7) Лицата, организациите и органите по ал. 1 са длъжни в рамките на своята компетентност да издадат и изпратят поисканите от тях удостоверения, да изпратят поисканите документи, други доказателства или информация незабавно, но не по-късно от 7 дни от поискването, при условията и по реда за обмен на електронни документи по реда на чл. 18а.

(8) Ако в специален закон не е предвидено друго, при временна обективна невъзможност или при липса на техническа възможност за обмен на електронни документи или изпращане на други доказателства по реда на чл. 18а, обменът по ал. 2 се извършва чрез лицензиран пощенски оператор или по друг обичаен или подходящ начин."

§ 15. В чл. 38 се правят следните допълнения:

1. В заглавието накрая се добавя **"и на другите участници в производството"**.

2. След думата "Страните" се добавя **"и другите участници"**.

Текста придобива следната редакция:

„Страните и другите участници в производството имат право тайните им, включително тези, засягащи личния им живот, производствените и професионалните им тайни, да не се разпространяват, освен в предвидените от закона случаи.“

§ 16. В сила от 10.10.2019 г. член 42 се отменя.

Отменения текст е бил със следното съдържание:

„По искане на страна органът, водещ производството, издава удостоверение, по силата на което държавните, общинските и съдебните органи са длъжни в рамките на своята компетентност да я снабдят с друго удостоверение или с необходимите документи във връзка с определяне на правата и задълженията ѝ. Удостоверението от органа, водещ производството, се издава в тридневен срок от датата на поискване, а удостоверението и документите, издавани от другите органи – в 5-дневен срок от датата на поискване.“

§ 17. В чл. 57 ал. 5 се изменя така:

"(5) Извън случаите по ал. 4 /случаите по ал.4 са незабавно, но не по-късно от 7 дни/, или когато е необходимо да се даде възможност на други граждани или организации да се защитят, актът се издава до един месец от започване на производството."

§ 18. В чл. 58 ал. 4 се изменя така:

"(4) В предвидените в закон случаи непроизнасянето в срок се смята за мълчаливо съгласие да се издаде акт със съдържанието, поискано от заявителя. С индивидуалния административен акт, изразен чрез мълчаливо съгласие, не може да се създават задължения и да се засягат права и законни интереси за граждани и организации, различни от заявителя. В случай, че административният орган е дал указания за отстраняване на нередовности в искането на заявителя, срокът за произнасяне започва да тече от датата на отстраняване на нередовностите. Съдържанието на мълчаливо съгласие се установява като идентично със съдържанието на подаденото искане и това съдържание се посочва в декларация до органа. Условията и редът за удостоверяване и оспорване на мълчаливото съгласие се уреждат в специални закони."

§ 19. В чл. 60 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

"(2) Разпореждането за предварително изпълнение се мотивира."

2. Досегашните ал. 2, 3, 4, 5, 6 и 7 стават съответно ал. 3, 4, 5, 6, 7 и 8.

§ 20. В сила от 10.10.2019 г. в чл. 61 се правят следните изменения и допълнения:

1. В заглавието накрая се добавя **"на акта"**.

2. В ал. 1 след думата "съобщава" се добавя **"по реда на чл. 18а"**.

3. Алинеи 2, 3 и 4 се отменят.

§ 21. В чл. 64 след думата "Административнопроизводствените" се добавя "волеизявления", а след думата "действия" се добавя "и бездействия" и текста придобива следната редакция:

„Административнопроизводствените волеизявления действия и бездействия на административния орган по издаване на акта не подлежат на самостоятелно обжалване, освен ако в този кодекс или в специален закон е предвидено друго.“

§ 22. В чл. 68 накрая се добавя "по всяко време на производството, включително и след приключването му с издаване на общ административен акт съгласно Закона за Националния архивен фонд". Текста придобива следната редакция:

„Доколкото в специален закон не е установено друго, заинтересованите лица и техните организации имат право на достъп до цялата информация, съдържаща се в преписката по издаване на общия административен акт по всяко време на производството, включително и след приключването му с издаване на общ административен акт съгласно Закона за Националния архивен фонд.“

§ 23. В чл. 84, ал. 2 думите "или мълчаливото съгласие" се заличават и се създава изречение второ: Текста придобива следната редакция:

"Мълчаливият отказ може да се оспори в едномесечен срок от изтичането на срока, в който административният орган е бил длъжен да се произнесе. Когато на заинтересованите лица не е съобщено за образуването на производството, срокът за оспорване е двумесечен от изтичането на срока за произнасяне."

§ 24. В чл. 97, ал. 1 се създават изречения второ и трето:

Текста придобива следната редакция:

"В двуседмичен срок от получаване на преписката, когато е едноличен, и в едномесечен срок, когато е колективен, компетентният да разгледа жалбата или протеста орган се произнася с мотивирано решение, с което обявява оспорения акт за нищожен, отменя го изцяло или отчасти като незаконосъобразен или нецелесъобразен или отхвърля жалбата или протеста. Когато органът отхвърли жалбата или протеста, мотивите за това решение се смятат за част от мотивите на административния акт. Компетентният орган е длъжен незабавно да уведоми жалбоподателя за датата на получаване на преписката."

§ 25. В чл. 114 се създава ал. 8:

"(8) Съобщаването на решението на административния орган на подателя на предложението или сигнала става по реда на чл. 61."

§ 26. В чл. 116 думите "изпълнението на решението" се заменят с "решение за отказ те да бъдат уважени или с изпълнение на постановено положително решение по тях".

Текста придобива следната редакция:

„Производството по предложенията и сигналите приключва с решение за отказ те да бъдат уважени или с изпълнение на постановено положително решение по тях.“

§ 27. Създава се чл. 128а:

"Искове за обявяване на нищожност на решения и определения, постановени от административните съдилища и Върховния административен съд

Чл. 128а. (1) Исковете за обявяване на нищожност на решения и определения, които преграждат по-нататъшното развитие на производството, постановени от административните съдилища или от Върховния административен съд, могат да се подават безсрочно.

(2) Исковете се подават пред съответния административен съд.

(3) Решението на административния съд подлежи на касационно обжалване."

§ 28. В чл. 132, ал. 2, т. 2 накрая се добавя "издадени при упражняване на конституционните си правомощия по ръководство и осъществяване на държавното управление; в случаите, предвидени в закон, както и когато тези органи са делегирали правомощията си на съответните длъжностни лица, издадените от тях административни актове се оспорват пред съответния административен съд".

Текста добива следната редакция:

„Оспорванията срещу актовете на Министерския съвет, министър-председателя, заместник министър-председателите и министрите, издадени при упражняване на конституционните си правомощия по ръководство и осъществяване на държавното

управление; в случаите, предвидени в закон, както и когато тези органи са делегирали правомощията си на съответните длъжностни лица, издадените от тях административни актове се оспорват пред съответния административен съд;

§ 29. В чл. 133 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинеи 1 и 2 се изменят така:

"(1) Делата по оспорване на индивидуални административни актове се разглеждат от административния съд **по постоянен адрес или седалището на посочения в акта адресат, съответно адресати.** Когато посоченият в акта адресат има постоянен адрес или седалище в чужбина, споровете се разглеждат от Административния съд – град София.

(2) Когато посочените в акта адресати са повече от един и са с различен постоянен адрес или седалище, но в рамките на един съдебен район, делата по ал. 1 се разглеждат от административния съд в района на териториалната структура на администрацията на органа, издал акта. Във всички останали случаи делата се разглеждат от административния съд, в района на който е седалището на органа."

2. В ал. 6 след думите "по степен" се добавя "съседен" и текста придобива следната редакция:

„Когато компетентният съд не може да разгледа делото, Върховният административен съд постановява изпращането му **в равен по степен съседен административен съд.**“

§ 30. В сила от 10.10.2019 г. член 137 се изменя така:

"Съобщения

Чл. 137. (1) Съобщенията се връчват на гражданин на адреса, на който е бил призован за последен път в производството пред административния орган, освен ако по делото е посочил друг адрес. Когато в производството пред административния орган гражданинът е предоставил информацията по чл. 18а, ал. 4, съобщенията се връчват по този ред, освен ако не посочи друго по делото. Когато гражданинът не е участвал в производството пред административния орган или не е посочил информацията по чл. 18а, ал. 4, съобщенията се връчват на настоящия му адрес, а при липса на такъв – на постоянния му адрес.

(2) **Съобщенията до административните органи, органите на съдебната власт, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, организациите и адвокатите се връчват на посочения в производството пред административния орган електронен адрес, освен ако по делото не посочат друг електронен адрес.** Ако не са участвали в производството пред административния орган, задължително посочват електронен адрес съгласно Закона за електронното управление или електронен адрес съгласно чл. 360е, ал. 1, т. 7 от Закона за съдебната власт, на който могат да се изпращат електронни изявления от органите на съдебната власт.

(3) Когато страни в производството се представляват от общ пълномощник или представител, съобщаването се извършва чрез него.

(4) Извън случаите по ал. 1 – 3 съобщенията се връчват по реда на чл. 18а, ал. 7 – 9.

(5) Когато съобщаването не може да се извърши поради това, че страната или лицето, което следва да се призове, има неизвестен адрес, съобщението се поставя на таблото за съобщения или се публикува в Интернет страницата на съда за срок не по-кратък от 7 дни. Когато страната е призована чрез залепване на съобщението по реда на чл. 18а, ал. 9, както и по изречение първо, след като установи редовността на направеното по този начин съобщение, съдът разпорежда съобщението да се приложи към делото и **назначава особен представител на разноски на жалбоподателя.** Възнаграждението на особения представител се определя от съда съобразно фактическата и правната сложност на делото, като размерът на възнаграждението може да бъде и под минималния за съответния вид работа съгласно чл. 36, ал. 2 от Закона за адвокатурата, но не по-малко от една втора от него."

§ 31. В сила от 10.10.2019 г. член 138 се изменя така:

"Връчване на призовки, съдебни актове и книжа по делото

Чл. 138. (1) Призовките се връчват по реда на чл. 137.

(2) **На страните, призовани редовно, не се изпращат последващи призовки, освен ако делото е било отсрочено в закрито заседание или по-нататъшният му ход е бил преграден.**

(3) Доколкото не е предвидено друго в този кодекс, **съдебните актове** или книгата по делото **се съобщават на страните чрез изпращане на преписи по реда на чл. 137.**"

§ 32. Създава се чл. 142а:

"Публикуване на протокол

Чл. 142а. Протоколът от открито съдебно заседание се публикува на Интернет страницата на съда в 14-дневен срок от заседанието."

§ 33. В чл. 156, ал. 1 след думата "ответници" се добавя "и на заинтересованите страни, за които оспореният акт е благоприятен". Текста добива следната редакция:

„При всяко положение на делото със съгласието на останалите ответници и на заинтересованите страни, за които оспореният акт е благоприятен административният орган може да оттегли изцяло или частично оспорения акт или да издаде акта, чието издаване е отказал.“

§ 34. В чл. 157, ал. 1 в изречение второ след думите "Съдията-докладчик" се добавя "съответно председателят на отделение във Върховния административен съд" и се създава изречение трето: "Този срок не тече за периода на съдебната ваканция, освен когато в този кодекс или специален закон са предвидени по-кратки срокове."

Текста добива следната редакция:

„Председателят на съда, негов заместник или председателят на отделението образуват административното дело, което се предава на съдия-докладчик. Съдията-докладчик съответно председателят на отделение във Върховния административен съд насрочва делото в срок не по-дълъг от два месеца от постъпването на жалбата в съда. Този срок не тече за периода на съдебната ваканция, освен когато в този кодекс или специален закон са предвидени по-кратки срокове.“

§ 35. В чл. 158 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

"(1) Когато жалбата или протестът не отговарят на изискванията на чл. 150, ал. 1 и чл. 151, съдията-докладчик, съответно председателят на отделение във Върховния административен съд, ги оставя без движение, като изпраща на оспорващия съобщение да отстрани нередовностите в 7-дневен срок."

2. В ал. 3, изречение първо накрая се добавя "съответно председателят на отделение във Върховния административен съд".

§ 36. В чл. 168 се създават ал. 4 и 5:

"(4) Съществено нарушение на административнопроизводствените правила при всички случаи е когато вследствие на нарушаване на задължението за уведомяване гражданин или организация са били лишени от възможността да участват като страна в производството по издаване на индивидуален административен акт.

(5) Когато съдът установи наличието на съществено нарушение на административнопроизводствените правила по ал. 4, той отменя акта и изпраща преписката на съответния компетентен административен орган, без да проверява основанията по чл. 146, т. 4 и 5."

§ 37. В чл. 170 се създава ал. 3:

"(3) Съдът е длъжен да укаже на страните разпределението на доказателствената тежест."

§ 38. В сила от 19.11.2018 г. в чл. 174 се създава изречение второ: "При мълчалив отказ на административния орган препис от съдебното решение се изпраща на компетентните органи по чл. 307."

§ 39. В чл. 176 ал. 2 се изменя така:

"(2) Съдът съобщава на насрещната страна за исканото допълване с указания за представяне на отговор в 7-дневен срок. Искането се разглежда с призоваване на страните в открито заседание, когато съдът прецени това за необходимо с оглед обстоятелствата по спора. Съдът постановява допълнително решение, което подлежи на оспорване по реда на първоначалното решение."

§ 40. В чл. 181 се създава ал. 4:

"(4) Влязлото в сила определение за спиране на действието или на изпълнението на общия административен акт се обнародва в "Държавен вестник"."

§ 41. Създава се чл. 182а:

"Състав на съда

Чл. 182а. Съдът разглежда делото в състав от трима съдии."

§ 42. В чл. 184 думите "с изключение на чл. 155" се заличават.

§ 43. Член 191 се изменя така:

"Подсъдност и състав на съда

Чл. 191. Подзаконовите нормативни актове се оспорват пред съответния съд, който разглежда делото в състав от трима съдии."

§ 44. Създава се чл. 192а:

"Преценка за съответствие

Чл. 192а. Компетентността на органа за издаване на подзаконовия нормативен акт се преценява към момента на издаването му. Съответствието на подзаконовия нормативен акт с материалния закон се преценява към момента на постановяване на съдебното решение."

§ 45. В чл. 196 след думите "с изключение на" се добавя "чл. 142, ал. 1".

§ 46. Член 202 се изменя така:

"Обжалване на отказа за възобновяване и постановлението за спиране на административното производство

Чл. 202. По реда на този раздел се обжалват:

1. отказът да се допусне възобновяване по чл. 103, ал. 3;
2. актът за спиране на производството за издаване на административен акт;
3. отказът да се възобнови спрямо административно производство."

§ 47. В чл. 203 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 след думата "незаконосъобразни" се добавя "или очевидно нарушаващи правото на Европейския съюз".

Текста придобива следната редакция:

„Исковете за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни или очевидно нарушаващи правото на Европейския съюз актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на тази глава.“

2. В ал. 2 след думата "отговорност" се добавя "по ал. 1" и накрая се добавя "както и стандартите на извъндоговорната отговорност на държавата за нарушаване правото на Европейския съюз".

Текста придобива следната редакция:

„За неуредените въпроси за имуществената отговорност по ал. 1 се прилагат разпоредбите на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди или на Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража, както и стандартите на извъндоговорната отговорност на държавата за нарушаване правото на Европейския съюз.“

§ 48. Създава се чл. 204а:

"Държавна такса

Чл. 204а. За делата по реда на тази глава се внася проста държавна такса в размер, определен с тарифата, приета от Министерския съвет."

§ 49. В чл. 212 ал. 2 се изменя така:

"(2) Касационната жалба, с изключение на дела по Закона за административните нарушения и наказания, дела за пенсионно, здравно и социално осигуряване, дела, по които жалбоподателят е освободен от държавна такса или е лице, лишено от свобода с влязла в сила присъда, се приподписва от адвокат или юрисконсулт, освен когато жалбоподателят или неговият представител има юридическа правоспособност. Към искането се прилага пълномощно за приподписването, а когато жалбоподателят или неговият представител има юридическа правоспособност – удостоверение за юридическа правоспособност."

§ 50. В чл. 213, т. 3 след думата "дължи" се добавя "или молба по чл. 227а, ал. 2".

§ 51. Създава се чл. 213а:

"Отговор на касационната жалба

Чл. 213а. (1) След като приеме жалбата или протеста, първоинстанционният съд изпраща препис от нея заедно с приложенията на другата страна, която в 14-дневен срок от получаването им може да подаде отговор.

(2) След подаването на отговора или след изтичането на срока по ал. 1 делото се изпраща на Върховния административен съд."

§ 52. Създава се чл. 213б:

"Оставяне на жалбата и протеста без движение

Чл. 213б. (1) Ако касационната жалба или протестът не отговарят на изискванията на чл. 212 и чл. 213, председателят на Върховния административен съд или неговите заместници, съответно председателят на отделението, с разпореждане ги оставя без движение и изпраща съобщение на оспорващия да отстрани нередовностите в 7-дневен срок от получаването му. Когато нередовностите се открият в течение на производството, съдията-докладчик процедира по същия начин.

(2) Ако нередовностите не бъдат отстранени в срока по ал. 1, председателят на Върховния административен съд или неговите заместници, съответно председателят на отделението, с разпореждане оставя жалбата или протеста без разглеждане и прекратява производството по делото. Когато нередовностите се открият в течение на производството, съдът процедира по същия начин, като постановява определение.

(3) Лицата по ал. 2 връщат касационната жалба на първоинстанционния съд и когато е подадена след изтичането на срока за обжалване.

(4) Актът по ал. 2 и 3 може да се обжалва с частна жалба. Определението на съда по жалбата е окончателно."

§ 53. В чл. 214 се правят следните изменения и допълнения:

1. Създава се нова ал. 2:

"(2) Отказът изцяло или отчасти от оспорването не може да бъде оттеглян."

2. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

§ 54. Член 216 се отменя.

Отмененият текст е бил със следното съдържание: „Жалбата или протестът се оставя без движение, когато не съдържа точно и мотивирано посочване на конкретните пороци на решението или не отговаря на изискванията на чл. 212 и 213, като на оспорващия се изпраща съобщение за отстраняване на нередовностите в 7-дневен срок. В тези случаи се прилага чл. 158. „

§ 55. Член 217 се изменя така:

"Разглеждане на делото

Чл. 217. (1) Делото се разглежда от тричленен състав на Върховния административен съд, когато решението е постановено от административен съд, и от петчленен състав, когато решението е постановено от тричленен състав на Върховния административен съд.

(2) Петчленните състави на Върховния административен съд разглеждат делото в открити заседания, които се насрочват с разпореждане на председателя на съда, неговите заместници или определен съдия. Когато касационната инстанция е единствената съдебна инстанция, делото се разглежда в открито заседание. Делото се разглежда от тричленен състав на Върховния административен съд в закрито заседание, освен ако съдията-докладчик с разпореждане определи делото да се разглежда в открито заседание. Разпореждането не подлежи на обжалване. Когато страна поиска най-късно в касационна жалба или в отговор към касационна жалба делото да се разглежда в открито заседание, то се разглежда по този ред.

(3) Когато в този кодекс или в специален закон е предвидено делото да се разглежда в открито заседание или когато съдът реши то да се разглежда по този ред, първото заседание се насрочва в срок не по-дълъг от 4 месеца от образуването му. В случай на нередовности на касационната жалба срокът тече от отстраняването им. При открито заседание делото се разглежда с участието на прокурор. Върховният административен съд се произнася с решение в едномесечен срок от заседанието, в което е приключило разглеждането на делото.

(4) Когато делото се разглежда в закрито заседание, решението се постановява в срок не по-дълъг от 6 месеца от образуването му. В случай на нередовности на касационната жалба срокът за произнасяне тече от отстраняване на нередовностите. При разглеждане на делото в закрито заседание прокурорът дава заключение в двумесечен срок от образуването му или в срок, определен от съда.

(5) При отлагане на делото следващото заседание се насрочва в срок до два месеца, като редовно призованите страни сами следят за датата на следващото открито съдебно заседание. Съдът е длъжен да оповести датата на следващото открито съдебно заседание в 14-дневен срок в Интернет страницата си.

(6) Сроковете спират да текат през съдебната ваканция и дните, обявени за официални празници, освен когато този кодекс или специален закон предвижда по-кратки срокове."

§ 56. В чл. 221 се правят следните изменения и допълнения:

1. АLINEЯ 1 се отменя.

Отмененият текст е бил със следното съдържание: „Върховният административен съд се произнася с решение в едномесечен срок от заседанието, в което е приключило разглеждането на делото.“

2. В ал. 2 се създава изречение второ: "Когато Върховният административен съд остави в сила решението, той го мотивира, като може да препрати и към мотивите на първоинстанционния съд."

§ 57. Създава се чл. 227а:

"Такси в касационното производство

Чл. 227а. (1) Касационният жалбоподател внася предварително държавна такса в размер на 70 лв. за гражданите, едноличните търговци, държавните и общинските органи и за други лица, осъществяващи публични функции, и организации, предоставящи обществени услуги, и в размер на 370 лв. за организациите. Когато има определяем материален интерес по делото, тези такси не се дължат, а се дължи такса, определена като процент от интереса.

(2) Държавна такса по производството не се внася от прокуратурата за подаване на протест, както и от граждани, за които е признато от съда, че нямат достатъчно средства да я заплатят. При разглеждане на молбата за освобождаване от държавна такса съдът взема предвид:

1. доходите на лицето и на неговото семейство;
2. имущественото състояние, удостоверено с писмена декларация;
3. семейното положение;
4. здравословното състояние;
5. трудовата заетост;
6. възрастта;
7. други относими обстоятелства.

(3) Когато има определяем материален интерес по делото, държавната такса за гражданите, едноличните търговци, организациите, държавните и общинските органи и за други лица, осъществяващи публични функции, и организации, предоставящи обществени услуги, е пропорционална и е в размер 0,8 на сто от материалния интерес, но не повече от 1700 лв., а в случаите, когато материалният интерес е над 10 000 000 лв. – таксата е в размер 4500 лв.

(4) Независимо дали по делото има определяем материален интерес или не, таксите при касационно обжалване по дела за пенсионно, здравно и социално осигуряване са 30 лв. за гражданите и едноличните търговци и 200 лв. за организациите, държавните и общинските органи и за други лица, осъществяващи публични функции, и организации, предоставящи обществени услуги.

(5) АLINEИ 1 – 4 не се прилагат в касационното производство по реда на Закона за административните нарушения и наказания."

§ 58. В чл. 229, ал. 2 думите "освен ако производството е за отмяна на влязъл в сила съдебен акт" се заличават.

Текста придобива следната редакция:

„Не подлежат на обжалване определенията и разпорежданията, постановени в производство пред петчленен състав на Върховния административен съд.“

§ 59. Член 231 се изменя така:

"Съдържание на частната жалба

Чл. 231. По отношение на частната жалба се прилагат съответно разпоредбите на чл. 212, 213 и 213б."

§ 60. В чл. 235, ал. 2 след думите "на съда" се добавя "е окончателно и".

Текста придобива следната редакция: „Определението на съда е окончателно и е задължително за по-долния съд.“

§ 61. Създава се чл. 235а:

"Такса за частна жалба

Чл. 235а. За производство, образувано по частна жалба, се събира такса в размер 30 лв. за граждани и 150 лв. за организации. Не се дължи такса от граждани за частна жалба по дела за пенсионно, здравно и социално осигуряване."

§ 62. В чл. 236 накрая се добавя "с изключение на чл. 227а".

§ 63. В чл. 237 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 думите "седемчленен състав на същия съд, с изключение на решенията, постановени по оспорване на подзаконов нормативен акт" се заменят с "друг петчленен състав на същия съд".

2. В ал. 3 думата "седемчленен" се заменя с "тричленен и петчленен" и накрая се добавя "в производство по отмяна".

3. Създава се ал. 4:

"(4) Не подлежат на отмяна влезлите в сила решения, постановени по оспорване на общ или подзаконов нормативен акт."

§ 64. Член 240 се изменя така:

"Срокове за подаване на искането

Чл. 240. (1) Искането за отмяна се подава в тримесечен срок от деня:

1. в който на подателя на искането е могло да стане известно новото обстоятелство или от деня, в който молителят е могъл да се снабди с новото писмено доказателство – в случаите по чл. 239, т. 1, но не по-късно от една година от влизане в сила на акта, чиято отмяна се иска;

2. на узнаване на решението или присъдата, но не по-късно от една година от влизането на решението или присъдата в сила – в случаите по чл. 239, т. 2;

3. на узнаване на решението или на акта за отмяна, но не по-късно от една година от влизането на решението или на акта за отмяна в сила – в случаите по чл. 239, т. 3;

4. на влизане в сила на последното решение – в случаите по чл. 239, т. 4;

5. на съобщаването на решението – в случаите по чл. 239, т. 6.

(2) Сроковете по ал. 1 започват да текат от влизане в сила на акта, чиято отмяна се иска, ако основанието за отмяна е възникнало или е било узнато преди този момент.

(3) В случаите на чл. 239, т. 5 и чл. 246, ал. 1 искането за отмяна се подава в едногодишен срок от влизане в сила на акта, чиято отмяна се иска."

§ 65. В чл. 241 думите "ал. 1" се заличават.

§ 66. В чл. 242 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 изречение второ се изменя така: "Ако не отговаря на изискванията на чл. 241, се прилага чл. 213б."

2. Създава се нова ал. 2:

"(2) По реда на ал. 1 се оставя без разглеждане и всяко последвало искане за отмяна на влезли в сила съдебни актове по чл. 237, ал. 1, а образуваното производство се прекратява, когато съдът се е произнесъл на същото правно основание по чл. 239."

3. Досегашната ал. 2 става ал. 3.

4. Създава се ал. 4:

"(4) Искането за отмяна се приподписва от адвокат или юрисконсулт, с изключение на дела за пенсионно, здравно и социално осигуряване, дела, по които жалбоподателят е освободен от държавна такса или е лице, лишено от свобода с влязла в сила присъда, или когато жалбоподателят или неговият представител има юридическа

правоспособност. Към искането се прилага пълномощно за приподписването, а в случая, когато жалбоподателят или неговият представител има юридическа правоспособност, се прилага удостоверение за юридическа правоспособност."

§ 67. Създава се чл. 242а:

"Такса в производството по отмяна на влезли в сила съдебни актове

Чл. 242а. За производство по отмяна на влезли в сила съдебни актове се събира такса в размер 30 лв. за граждани и 150 лв. за организации. Не се дължи такса от граждани по искане за отмяна по дела за пенсионно, здравно и социално осигуряване."

§ 68. Член 243 се изменя така:

"Разглеждане на искането

Чл. 243. Искането за отмяна, ако е допустимо, се **разглежда в открито заседание** от тричленен състав на Върховния административен съд, когато актът е постановен от административен съд, от петчленен състав на Върховния административен съд, когато актът е постановен от тричленен състав на Върховния административен съд, и от друг петчленен състав на Върховния административен съд, когато актът е постановен от петчленен състав на Върховния административен съд."

§ 69. В чл. 244, ал. 3 накрая се добавя "и отмяна".

§ 70. В чл. 245 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 думата "седемчленен" се заменя с "друг петчленен".

2. В ал. 3 думата "седемчленен" се заменя с "тричленен или петчленен" и накрая се добавя "постановени в производство по отмяна".

3. Създава се ал. 4:

"(4) Не подлежат на отмяна влезлите в сила решения, постановени по оспорване на общ или подзаконов нормативен акт."

§ 71. Член 256 се изменя така:

"Предмет и ред за оспорване

Чл. 256. (1) Бездействието на административния орган по задължение, произтичащо пряко от нормативен акт, може да се оспори безсрочно, като се прилагат съответно разпоредбите за оспорване на индивидуалните административни актове.

(2) **Неизвършването на фактически действия, които административният орган е длъжен да извърши по силата на закона, подлежи на оспорване в 14-дневен срок от подаването на искане до органа за извършването му.**

(3) С решението си съдът осъжда административния орган да извърши действието, като определя срок за това или отхвърля искането."

§ 72. Член 257 се отменя.

Отмененият текст е със следното съдържание:

„ Бездействието на административния орган по задължение, произтичащо пряко от нормативен акт, може да се оспори безсрочно, като се прилагат съответно разпоредбите за оспорване на индивидуалните административни актове. С решението си съдът осъжда административния орган да извърши действието, като определя срок за това или отхвърля искането.

§ 73. В чл. 273 след думата "глоба" се добавя "по чл. 305 от този кодекс".

§ 74. В сила от 10.10.2019 г. се създава чл. 273а:

"Съобщения

Чл. 273а. (1) Съобщенията се извършват по реда на чл. 18а.

(2) Писмените и подлежащи на съобщаване актове на органа по изпълнението се връчват по реда на чл. 61, ал. 1 и се публикуват на Интернет страницата на органа по изпълнението."

§ 75. В чл. 293 се създава ал. 4:

"(4) Подаването на иска не спира изпълнението, но съдът може да го спре до разрешаване на спора, ако то би могло да причини на ищеца значителна и трудно поправима вреда. Определението за спиране подлежи на обжалване по реда на глава тринадесета."

§ 76. В чл. 297, ал. 4 думите "разрешаването ѝ" се заменят с "разрешаване на спора, ако то би могло да причини на оспорващия значителна и трудно поправима вреда" и се създава изречение второ: "Определението за спиране не подлежи на обжалване."

Текста придобива следната редакция:

„Подаването на жалбата не спира изпълнението, но съдът може да го спре до разрешаване на спора, ако то би могло да причини на оспорващия значителна и трудно поправима вреда. Определението за спиране не подлежи на обжалване.

§ 77. В сила от 19.11.2018 г. в чл. 307 се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

"(1) В случаите по чл. 302, 303 и 305 актовете за установяване на нарушенията се съставят от инспектори от съответния инспекторат по Закона за администрацията. Когато към орган на изпълнителната власт няма създаден инспекторат, актовете за установяване на нарушения се издават от овластени от него длъжностни лица. Наказателните постановления се издават от органа на изпълнителната власт или от овластени от него длъжностни лица."

2. Създават се нови ал. 2 и 3:

"(2) В случаите, когато нарушенията са извършени от изпълнителни директори на изпълнителни агенции или ръководители на държавни институции по чл. 19, ал. 4, т. 4 от Закона за администрацията, създадени към министър, или от длъжностни лица в администрацията на тези структури, актовете за установяване на нарушенията се съставят от инспектората по Закона за администрацията към съответния министър, а наказателните постановления се издават от министъра или от овластени от него длъжностни лица.

(3) Когато нарушенията по чл. 302, 303 и 305 са извършени от министри, областни управители, председатели на държавни агенции, председатели на държавни комисии към Министерския съвет, ръководителите на административните структури по чл. 19, ал. 4, т. 4 от Закона за администрацията, създадени към Министерския съвет, актовете за установяване на нарушения се съставят от инспектори от Главния инспекторат, а наказателните постановления се издават от министър-председателя или овластено от него длъжностно лице. Актовете за установяване на административни нарушения се издават от инспектори от Главния инспекторат и в случаите, когато органите на власт по тази алинея са делегирали своите правомощия на свои заместници или на други длъжностни лица от администрацията."

3. Досегашната ал. 2 става ал. 4.

§ 78. В § 1 от допълнителната разпоредба се правят следните допълнения:

1. В т. 1 накрая се добавя "включително лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги".

2. Създава се т. 6:

"6. "Поемане на разноси от административен орган" е поемане на разноските от юридическото лице, в структурата на което е административният орган."

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 85. В Закона за държавния служител в чл. 124 ал. 1 се изменя така:

"(1) Споровете относно възникването, съдържанието и прекратяването на служебните правоотношения, както и относно налагането на дисциплинарна отговорност се разглеждат от съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението на административния съд по спорове за налагане на дисциплинарни наказания по чл. 90, ал. 1, т. 1 – 4 не подлежи на касационно обжалване."

§ 92. В Закона за защита на класифицираната информация в чл. 33, ал. 5 думите "Върховния административен съд" се заменят със "съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс".

§ 106. В Закона за обществените поръчки в чл. 220 се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се изменя така:

"(1) За производствата по тази глава пред Комисията за защита на конкуренцията и пред Върховния административен съд се дължат държавни такси и

разноски, определени с тарифа, одобрена от Министерския съвет. Държавните такси за касационно обжалване пред Върховния административен съд се определят в размера на таксите, дължими за производството по жалби пред Комисията за защита на конкуренцията. Държавни такси за отмяна на влезли в сила съдебни актове и за частни жалби пред Върховния административен съд се определят по реда на Административнопроцесуалния кодекс."

2. Алинея 2 се отменя.

С отмяната на тази алинея се премахва освобождаването на възложителите от заплащане на държавни такси в производствата пред КЗК и ВАС.

§ 125. В Закона за достъп до обществена информация в чл. 40 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите "административните съдилища или пред Върховния административен съд в зависимост от органа, който е издал акта" се заменят със "съответния административен съд".

Текста придобива следната редакция:

„Решенията за предоставяне на достъп до обществена информация или за отказ за предоставяне на достъп до обществена информация се обжалват пред съответния административен съд, по реда на Административнопроцесуалния кодекс.“

2. В ал. 2 думите "административните съдилища" се заменят със "съответния административен съд".

Текста придобива следната редакция:

„Решенията за предоставяне на достъп до обществена информация или за отказ за предоставяне на достъп до обществена информация на субектите по чл. 3, ал. 2 се обжалват пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.“

3. Създава се ал. 3:

"(3) Решението на административния съд не подлежи на касационно оспорване."

§ 126. В Закона за държавната собственост се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 38, ал. 1 думите "тричленен състав на Върховния административен съд" се заменят с "административния съд по местонахождението на имота".

Текста придобива следната редакция:

„Решението на Министерския съвет по чл. 34а, ал. 1 /това е решението на Министерския съвет за отчуждаването на имоти и части от имоти - частна собственост, предназначени за изграждането на национални обекти/ подлежи на обжалване пред административния съд по местонахождението на имота в 14-дневен срок от съобщаването му.“

2. В чл. 80а, ал. 3, изречение първо след думата "обжалване" се добавя "пред административния съд по местонахождение на имота".

Текста придобива следната редакция:

„Заповедта по ал. 1 /това е заповедта на министъра на отбраната, с която се изземва имот - държавна собственост, предоставен за ползване и управление на Министерството на отбраната, Българската армия и структурите на подчинение на министъра на отбраната, който се владее или държи без основание/ подлежи на обжалване пред административния съд по местонахождение на имота по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Обжалването не спира изпълнението на заповедта, освен ако съдът разпорежи друго.“

§ 127. В Закона за обезщетяване на собственици на одържавени имоти в чл. 6, ал. 6, изречение първо думите "Гражданския процесуален кодекс пред съответния окръжен съд, а тези на министрите – в същия срок пред Върховния административен съд" се заменят с "Административнопроцесуалния кодекс пред съответния административен съд".

§ 134. В Кодекса на труда в чл. 36, ал. 7, изречение второ думите "Върховния административен съд" се заменят със "съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс".

Текста придобива следната редакция:

„Отказът на Министерския съвет да признае организация на работниците и служителите или на работодателите за представителна се мотивира и съобщава на заинтересуваната организация в 7-дневен срок от приемането му. Заинтересуваната организация може да обжалва отказа пред съответния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс.“

§ 142. В Закона за движението по пътищата в чл. 172, ал. 5 се създава изречение второ: "Решението на административния съд не подлежи на обжалване."

Текста придобива следната редакция:

„Обжалването на заповедите по ал. 1 /това е заповедта за налагане на принудителните административни мерки по чл. 171, т. 1, 2, 2а, 4, т. 5, буква "а", т. 6 и 7/ се извършва по реда на Административнопроцесуалния кодекс. Решението на административния съд не подлежи на обжалване.“

§ 143. В Закона за водите се правят следните допълнения:

Предвижда се, че решенията касаещи решения за водоползване, концесия и принудителни административни мерки се обжалват пред съответния административен съд.

§ 149.

(1) Образуваните преди влизането в сила на този закон административни дела в административните съдилища и във Върховния административен съд се довършват в същите съдилища по досегашния ред.

(2) В 4-годишен срок от влизането в сила на този закон, когато Върховният административен съд разглежда в закрито заседание дело, образувано по касационна жалба, подадена след влизане в сила на този закон, той се произнася с определение или решение по чл. 221, ал. 1 в едногодишен срок от образуване на делото, освен когато този кодекс или специален закон предвижда по-кратки срокове за определени видове производства. В случай на нередовности на касационната жалба срокът за произнасяне тече от отстраняването им. Срокът спира да тече по време на съдебната ваканция и на официалните празници, освен когато този кодекс или специален закон предвижда по-кратки срокове за определени видове производства.

(3) В 4-годишен срок от влизането в сила на този закон, когато Върховният административен съд разглежда в открито заседание дело, образувано по касационна жалба, подадена след влизане в сила на този закон, той насрочва заседанието по реда на чл. 217, ал. 3 в срок не по-дълъг от 6 месеца от постъпването на жалбата в съда. В случай на нередовности на касационната жалба срокът за насрочване тече от отстраняването им. При отлагане на делото следващото заседание се насрочва в срок не по-дълъг от 4 месеца от датата на първото заседание. Сроковете спират да текат по време на съдебната ваканция и на официалните празници, освен когато този кодекс или специален закон предвижда по-кратки срокове за определени видове производства.

(4) Съдебните производства по спорове относно недействителност, изпълнение, изменение или прекратяване на административни договори, сключени преди влизането в сила на този закон, с изключение на тези по Закона за управление на средствата от Европейските структурни и инвестиционни фондове, се извършват по реда на Гражданския процесуален кодекс пред гражданските съдилища.

§ 151. До 10 октомври 2019 г. административните органи, органите на съдебната власт, лицата, осъществяващи публични функции, и организациите, предоставящи обществени услуги, осигуряват техническа възможност исканията, сигналите и предложенията, жалбите, протестите, молбите, исквете и приложенията да се подават към тях по електронен път съгласно чл. 18а.

§ 153. В сила от 18.09.2018 г.

В срок до два месеца от обнародването на този закон в "Държавен вестник" органите по чл. 307 определят длъжностните лица, които да издават актовете и наказателните постановления.

§ 155.

До 10 октомври 2019 г. съобщенията и призоваванията се извършват по досегашния ред.

§ 156. Законът влиза в сила от 1 януари 2019 г., с изключение на:

1. параграфи 4, 11, 14, 16, 20, 30, 31, 74 и § 105, т. 1 относно изречение първо и т. 2, които влизат в сила от **10 октомври 2019 г.**;
2. параграфи 38 и 77, които влизат в сила два месеца след обнародването на този закон в "Държавен вестник";
3. параграф 79, т. 1, 2, 3, 5, 6 и 7, § 150 и 153, които влизат в сила от деня на обнародването на този закон в "Държавен вестник".

Относно ДВ, бр. 80 от 28.09.2018 г.

1. В официалния раздел на ДВ, бр. 80 от 28.09.2018 г. е публикувана НАРЕДБА за изменение и допълнение на Наредба № Н-18 от 2006 г. за регистриране и отчитане на продажби в търговските обекти чрез фискални устройства

Съгласно § 12. в чл. 19 ал. 1 се изменя така:

"(1) При промяна на лицето, извършващо сервизно обслужване и ремонт, в деня на настъпване на промяната новото лице, извършващо сервизно обслужване и ремонт, отбелязва това обстоятелство в паспорта на ФУ, издава ново свидетелство за регистрация, променя данните за лицето, извършващо сервизно обслужване и ремонт във ФУ/ИАСУТД, и изпраща съобщение към НАП съгласно приложение № 17. В случаите на подновяване на договора за сервизно обслужване се изпраща съобщение към НАП съгласно приложение № 17 с актуални данни."

Съгласно § 15. В чл. 22 ал. 2 се изменя така:

"(2) Сервизен техник на вписаното в свидетелството за регистрация на ФУ лице, извършващо сервизно обслужване и ремонт, извършва демонтаж на фискалната памет. При смяна на ФП задължително се извършва и смяна на КЛЕН. Сервизният техник експортира записаната в КЛЕН информация в структуриран четим вид във файл от типа csv, подписва файла с електронен подпис и го предава за съхранение на лицето по чл. 3 заедно с КЛЕН."

Съгласно § 16. в чл. 26 се правят следните допълнения:

1. В ал. 1 се създава т. 17:

"17. уникален номер на продажбата съгласно приложение № 29, когато се използва софтуер за управление на продажбите."

2. Създава се ал. 5:

"(5) При поискване на документ за информация за текуща сума по сметка на клиент същият не може да наподобява визуално и като съдържание фискален/системен бон. Документът следва да съдържа надпис, че по него не се дължи плащане. Надписът е с размер на буквите, три пъти по-голям от размера на останалата информация по него."

Съгласно § 17. член 31 се изменя така:

"Чл. 31. (1) **Сторно операция** при рекламация или връщане на стока, при операторска грешка или при намаление на данъчната основа, след приключена сметка на клиента, се документира чрез издаване на документ от ФУ или ИАСУТД.

(2) **Сторно документът съдържа** посочените в чл. 26, ал. 1, т. 1 – 9 реквизити, както и номер, дата и час на издаване на фискалния/системния бон, по повод на който се издава сторно документът, причината за сторно операцията и надпис "СТОРНО". Когато сторно документът се издава от ФУ, съдържа и индивидуалния номер на фискалната памет от фискалния бон, по който се извършва сторно операцията, а когато се издава от ИАСУТД, съдържа индивидуален номер на ИАСУТД от системния бон, по който се извършва сторно операцията. В случай че сторно документът отразява операция по фискален бон за продажба, съдържащ уникален номер на продажбата, в сторно документа се отразява и уникалният номер на продажбата, по която се извършва сторното.

(3) При извършване на сторно операция се извършва и проверка за касова наличност във ФУ/ИАСУТД. Не се допуска извършване на сторно операция при недостатъчна касова наличност, с изключение на случаите на сторно операция при операторска грешка.

(4) Сторно операцията при операторска грешка се извършва до 7-о число на месеца, следващ месеца, в който е допусната грешката. Сторно операция при връщане или рекламация на стока или при намаление на данъчната основа се документира в момента на възстановяване изцяло или частично в брой на заплатената от клиента сума. Когато възстановяването на сумата се извършва чрез предоставяне на ваучер или други заместващи парите платежни средства, се извършва сторно операция, след което се отразява продажбата на ваучер или заместващите парите платежни средства.

(5) При извършване на покупка от или под наблюдението на орган на НАП (контролна покупка) лицето по чл. 3 връща сумата, когато предметът на покупката може да бъде използван за търговска продажба и неговата потребителна стойност не е намаляла или услугата не е консумирана изцяло или частично. При издадена фискална касова бележка лицето по чл. 3 извършва сторно операция по реда на ал. 1 и 2. Органите на НАП извършват контролни покупки при условия и по ред, определени от изпълнителния директор на НАП, като средствата се осигуряват от бюджета на НАП.

(6) Не се допуска сторно операция при продажби на горива, натрупани през ЕСФП, и на стоки или услуги, които не са програмирани и регистрирани с наименованието си и с единична цена, ако такова програмиране се изисква съгласно чл. 27, ал. 3.

(7) Не се допуска сторно операция при продажби на стоки и услуги от автомати на самообслужване.

(8) Сторно операция за продажба, документирана с фактура по чл. 34 или чл. 58, ал. 2, може да се извършва чрез издаване на кредитно известие от ФУ или ИАСУТД, ако се възстановява сума в брой в момента на издаване на известието. В този случай сторно документът съдържа освен задължителните реквизити по ЗДДС и по ал. 2."

Съгласно § 18. В чл. 33, ал. 1 след думата "продажби" се поставя наклонена черта и се добавя "сторно операции".

Текста придобива следната редакция:

„Извън случаите на продажби/сторно операции всяка промяна на касовата наличност (начална сума, въвеждане и извеждане на пари във и извън касата) на ФУ се регистрира във ФУ чрез операциите "служебно въведени" или "служебно изведени" суми.“

Съгласно § 19. В чл. 34 след думата "фактури" се поставя наклонена черта и се добавя "кредитни известия".

Текста придобива следната редакция:

„Фискалните касови бележки са и фактури/кредитни известия по смисъла на ЗДДС, ако отговарят на изискванията на ЗДДС.“

Съгласно § 20. В чл. 35 се създава ал. 3:

"(3) Кочанът с касови бележки се съхранява в търговския обект."

Съгласно § 21. В чл. 36 се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се изменя така:

"(1) Продажбите/сторно операциите се документират с касови бележки от кочан в случаите:

1. на спиране на захранващото напрежение;
2. на извършване на експертиза на ФУ от БИМ;
3. по време на ремонт на ФУ за вписаното в паспорта време;
4. при блокирало ФУ/ИАСУТД поради нарушена дистанционна връзка с НАП, за не повече от 48 часа от блокирането."

2. Създава се нова ал. 2:

"(2) Редът на документиране по ал. 1 не се прилага при продажби, отчитани чрез вградени фискални устройства в автомати на самообслужване, като в посочените случаи работата на автомата следва да се блокира."

3. Досегашните ал. 2 и 3 стават съответно ал. 3 и 4, като в ал. 3 думите "сервизната фирма, с която" се заменят с "лицето, извършващо сервизно обслужване и ремонт, с което".

Съгласно § 22. В чл. 37 след думата "продажбите" се поставя наклонена черта и се добавя "сторно операциите".

екста придобива следната редакция:

„При регистрирана от съответните органи кражба на ФУ регистрацията и отчитането на продажбите/сторно операциите в обекта, където е извършена кражбата, се извършва с касови бележки от кочан за срок не по-дълъг от 7 дни.“

Съгласно § 23. В чл. 39 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1, изречение първо след думата "продажби" се поставя наклонена черта и се добавя "сторно операции"

Текста на изречение първо добива следната редакция:

„Лицето по чл. 3 отпечатва пълен дневен финансов отчет с нулиране и запис във фискалната памет за всеки ден, през който в устройството са регистрирани продажби/сторно операции.“

2. В ал. 2, изречение второ накрая се поставя наклонена черта и се добавя "разходомерите/измервателните системи".

3. В ал. 7 след думите "продажби" и "продажба" се поставя наклонена черта и се добавя съответно "сторно операции" и "сторно операция"

4. В ал. 8 думите "сервизната фирма" се заменят с "лицето, извършващо сервизно обслужване и ремонт".

5. В ал. 9, изречение второ думите "сервизната фирма, поддържаща" се заменят с "лицето, извършващо сервизно обслужване и ремонт, поддържащо".

Съгласно § 24. В чл. 40 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 3 думите "сервизната фирма" се заменят с "лицето, извършващо сервизно обслужване и ремонт".

2. Създават се ал. 5 – 7:

(5) При възстановяване работата на ФУ лицето по чл. 3 е длъжно да предаде чрез ФУ към НАП сумарния оборот, натрупан при работа с касови бележки от кочан. Натрупаният оборот се предава чрез издаване на фискален бон, съдържащ сумарния оборот от продажбите по съответните групи от издадените касови бележки от кочан.

(6) Когато лицето по чл. 3 работи с касови бележки от кочан повече от един ден, оборотите се предават чрез издаване на отделен фискален бон, съдържащ оборота за съответния ден, като непосредствено след това се отпечатва пълен дневен финансов отчет с нулиране и запис във фискалната памет. Този начин за предаване на натрупаните обороти се спазва за всеки ден, през който лицето по чл. 3 е отчитало продажби с касови бележки от кочан. Пълен дневен финансов отчет с нулиране се отпечатва преди регистриране на извършваните продажби на стоки или услуги за текущия ден.

(7) Когато работата на ФУ е прекъсната и възстановена в рамките на работния ден на лицето по чл. 3, съответно отчитането на продажбите се извършва с касови бележки от кочан в рамките на деня, в който е прекъсната и е възстановена работата на ФУ, натрупаният оборот, отчетен с касови бележки от кочан, се предава чрез издаване на фискален бон, съдържащ сумарния оборот, като в края на работния ден се отпечатва общ дневен финансов отчет с нулиране и запис във фискалната памет."

Съгласно § 25. Глава седма се изменя така:

"Глава седма

Ред и условия за издаване и отнемане на разрешения за техническо обслужване и ремонт на фискалните устройства и интегрираните автоматизирани системи за управление на търговската дейност

Чл. 44. Сервизно обслужване на тип ФУ/ИАСУТД се извършва от лица, получили разрешение от БИМ, издадено по реда на чл. 45, ал. 4 за техническо обслужване и ремонт на същия тип ФУ/ИАСУТД.

Чл. 48. В случаите на чл. 47, ал. 1 лицето, на което е прекратено разрешението за извършване на техническо обслужване и ремонт, е длъжно в 14-дневен срок от издаване на заповедта да уведоми за това лицата по чл. 3, с които има сключен договор за сервизно обслужване.

Чл. 49. (1) Сервизното обслужване по време на експлоатация на ФУ/ИАСУТД се извършва от лица, получили разрешение от БИМ за техническо обслужване и ремонт, при сключен писмен договор с лицето по чл. 3. Допуска се отпечатване на предупредителен

текст преди и след изтичане на срока на сервизния договор в дневния финансов отчет с нулиране.

(2) Не се допуска извършване на ремонт на ФУ/ИАСУТД от лице, различно от посоченото в договора.

(3) Изискването по ал. 1 за сключен писмен договор не се прилага за лицата, извършващи сервизно обслужване, при обслужване на собствените ФУ/ИАСУТД, с които регистрира и отчита собствените продажби.

Чл. 49б. (1) Преди и след извършване на сервизно обслужване/ремонт на средства за измерване, работещи в състава на ЕСФП, лицата, които го извършват, подават по електронен път уведомление. Уведомлението се подава чрез използване на квалифициран електронен подпис в web базирано приложение на интернет страницата на НАП по образец съгласно приложение № 26.

(2) Преди и след извършване на сервизно обслужване/ремонт на ФУ/ИАСУТД, включително ЕСФП, лицата, които го извършват, подават по електронен път уведомление. Уведомлението се подава чрез използване на квалифициран електронен подпис в web базирано приложение на интернет страницата на НАП по образец съгласно приложение № 27.

Чл. 50. (1) За всяко обслужвано ФУ/ИАСУТД се открива и води сервизно досие, в което се съхраняват документите, получени или издадени във връзка с регистрацията и сервизното обслужване. Профилактичните проверки и/или ремонти се вписват в досието в таблична форма.

(2) Датата и часът на започване на ремонта се вписват в паспорта на ФУ и в досието по ал. 1 в момента на приемането.

(3) Датата и часът на завършване на ремонта, както и описание на дефекта се вписват в паспорта на ФУ и в досието по ал. 1 при завършване на ремонта.

(4) Вписванията в паспорта се заверяват с подпис на сервизния техник и печат.

(5) След всеки ремонт ФУ задължително се пломбира.

(6) При приемане на ФУ за ремонт сервизният техник съставя протокол в два екземпляра, в който задължително посочва датата, часа и причината за приемане. В този случай паспортът придружава ФУ.

(7) Досиетата на ФУ/ИАСУТД, за които договорите за техническо обслужване и ремонт са прекратени, се съхраняват най-малко в 5-годишен срок от датата на прекратяването.

Чл. 51. Всяко лице, което извършва сервизно обслужване на ФУ/ИАСУТД, е длъжно да подава ежемесечно до 15-о число в НАП данни за издадените през предходния месец свидетелства за регистрация на ФУ/ИАСУТД, за прекъсване или започване на сервизното обслужване, както и за получени уведомления по чл. 21, ал. 1. Данните се подават по електронен път с формат и параметри на записа по образец съгласно приложение № 15. Данните се изпращат по електронен път чрез използване на квалифициран електронен подпис в web базирано приложение на интернет страницата на НАП.

Чл. 52. (1) Срокът за ремонт на ФУ, с изключение на смяна на ФП по чл. 22, е не повече от 2 работни дни на територията на градовете и не повече от 4 работни дни на територията на селата от момента на повредата, съответно от уведомяването на сервиза.

(2) Срокът за ремонт при повреда на фискална памет е не повече от 5 работни дни от предаването на протокола за демонтаж на фискалната памет от сервизния техник на производителя/вносителя по реда и в сроковете по чл. 22, ал. 9."

Съгласно § 26. Създава се глава седма "а" с чл. 52а:

"Глава седма "а"

Изисквания към софтуерите за управление на продажби в търговски обекти и свързаността им с фискални устройства

Чл. 52а. Софтуерът за управление на продажби в търговски обект трябва да отговаря на изискванията съгласно приложение № 29."

2. В официалния раздел на ДВ, бр. 80 от 28.09.2018 г. е публикувано СЪОБЩЕНИЕ на ВКС за подлежащите на разглеждане дела през м. ноември 2018

На 7.11.2018 г. от 10 ч. във Второ гражданско отделение, е насрочено дело 5080/2017, по касационна жалба срещу решението по гр. дело 283/2017 по описа на Окръжен съд Велико Търново, подадена от Държавна агенция "Държавен резерв и военновременни запаси", София и държавата, представлявана от министъра на регионалното развитие и благоустройството, София, ул. Св. св. Кирил и Методий 17 – 19, срещу ответниците по делото.

